

Țara Noastră

Fondator: OCTAVIAN GOGA

Director: ALEX. HODOȘ

ANUL XVII

Nr. 5

19

MARTIE

1938

IN ACEST NUMĂR:

Omul de Stat de Nuși Tulliu; *Evocarea lui Pierre Loti de Emil Bouéry*; *Perspective de C. Stan*; *Statuia de I. U. Soricu*; *Presa pe care o merităm de C. Fundo*; *Inflăcărare nestinsă... de G. M. Ivanov*; *Anschlussul de Ion Sân-Giorgiu*; *Biruința de Aurel Zegreanu*; *Romantismul ideologic de Bucur Țincu*; *Insemnări: Front francez antimarxist*; *D. Lucian Blaga plenipotențiar*; *Elevii și sportul*; *Wilson poate să fie mulțumit*; *Israel la răspântie*; *Decesul partidului conservator*; *Frumoasele zile dela Aranjuez*; etc.

BUCUREȘTI

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: STR. BELVEDERE 6, Et. IV
 ABONAMENTUL PE UN AN 250 LEI; PENTRU INSTITUȚII 1000 LEI

Un exemplar 5 Lei

Țara Noastră

Omul de Stat

Ne propunem a vorbi despre omul de stat modern; despre adevăratul bărbat de s'at care este tipul reprezentativ al cărmuțitorilor.

Plot c'ânul de rând nu interesează; el este inutil și vid ca scoica goală în care nu se cristalizează perla.

Ce n'est pas le bruit c'est le bien qu'on fait qui constitue le véritable homme d'état, zice Pelletau.

La popoarele vechi omul de stat avea o semnificație mai largă și mai amplă; la greci erau socotiți ca a'ari legislatorii: Lycurg, Solon, Cilstene; filosofi ca: Socrate, Platon, Xenofon, Aristotel; tot ca bărbați de stat treceau și oratorii de tribună, deși nu instrumentau direct și personal afacerile publice.

Un Demostene — de pildă — un ideomah al patriotismului, era considerat ca eminent bărbat de s'at cu toate că nu avea un rol oficial în rosturile publice ale Ateni.

Nu vom vorbi despre omul de stat al lui Machiavelli; alte timpuri, alte moravuri politice, altă structură socială. Cezar Borgia ar fi un tip anacronic în secolul nostru, cu toate că Stalin ar putea răsturna argumentul...

Omul de stat modern, civilizat, de care ne ocupăm, reprezintă metode și sisteme nouă în conducerea afacerilor; și, ca o sinteză ideologică a opiniei publice, a aspirațiilor populare, a intereselor etnice, are obligații și răspunderi infinite față de țară.

Înainte de toate, unui cărmuțor modern i se cere o vastă cultură generală, variegată și aleasă, spre a putea cuprinde toate problemele de stat, plus o pregătire specială în arta de a governa.

Bărbatul de stat complet este ca un arhitect: e dator să-și cunoască meseria, la perfecție, spre a putea înălța monumente du-

rabile, estetice și demne de posteritate. Cu mistrii de poroi nu se ridică temple cu coloane de marmoră de Paros!

Numai în țările semicivilizate se proclamă — cu dela sine putere — conducători ai intereselor publice, îndrăzneți demagogi; ei captează naivitatea maselor, croșetând la dantela opihromă a făgăduelilor irealizabile.

Conducătorului modern, i se cer, pe lângă cultură, înalte însușiri intelectuale și normale; i se cere pe deasupra, vocațiune: te naști cârmuitor de suflete, cum te naști artist; și, dacă nu oricine poate fi Dante ori Michel Angelo, Raphael ori Beethoven, tot astfel nu tot omul poate deveni Richelieu sau Pitt, Cavour ori Bismark, Mussolini ori Atatürk!

Bărbatul de stat trebuie să fie înzestrat cu un spirit vast și adânc înțelegător al ritmului vremii sale și al psihologiei umane; i se mai cere să fie *creator*, realizând opere de un dinamism ce ies din cadrul obicinuit al *politicianilor de rând*.

Poetul creiază prin inspirație, prin anumite dispozițiuni sufletești, ce sporesc intensitatea sensibilității artistice; omul de stat din contră, nu creiază prin spontaneitate, prin străfulgerări inspirative, ci, prin meditație și reflexiune concentrate, prin muncă și răbdare de miniaturist, prin rațiune rece și diagnosticară a oamenilor și a împrejurărilor; creiază, în fine, prin prevedere și mînuțicășă studiere a elementelor palpabile și impalpabile, cu alte cuvinte, prin farmaceutică dozare a posibilăților și imposibilităților, cari, toate, în mod convergent, duc spre succesul sigur și definitiv.

Intuiția genială a lucrurilor — iată marea însușire a omului de stat; această înaltă însușire era caracteristica marelui Iuliu Cesar: *la figure la plus multiple de l'histoire*, cum l'a portretizat Chateaubriand.

În adevăr anele istorice nu cunosc doi bărbați la fel în arta de a governa, de a conduce mulțimea și de a domina masele ca imperatorul roman: calculator și prevăzător, geometric în calcul, el creia și stăpânea evenimentele prin adâncă pătrundere și neînfrănată voință. Geniul lui era lumina clară și rece de diamant, nicidecum tulburător neastâmpăr de nevropatică ambiție și vanitate: geniu care creia pentru istorie și posteritate.

Napoleon, în schimb, alt geniu uriaș organizator fără pereche, maestru neîntrecut în arta militară, n'a fost la același nivel ca bărbatul de stat; de aci purced catastrofa și traegdia vieții lui — după apoteozele gloriei militare...

El nu posedă simetria realităților și depășea măsura posibilităților umane: era un mare cuceritor, dublat de un mare imaginativ, cu viziuni fantastice, cum foarte bine l-a creionat istoricul-filozof Taïne; iar omul de stat nu trebuie să scape din vedere *obiectivul*.

Cesar, ponderat și clar văzător, cu simțul realității înăscut, de

și incomparabil căpitan de oști, se va opri la Rin, după cucerirea Galiei, înțelegând ca centrul geometric al Romei s'ar deplasa, depășind marele fluviu, care era granița lumii civilizate de lumea barbară; Napoleon, la care instinctul militar covârșea pe cel politic, ispitit de aureola gloriei eroului macedonean, Alexandru cel Mare, nu admtea limite pentru noul său imepriu, d.n care cauză, se va ciocni în toată Europa, ciocnire ce-i va deveni fatală: căci, și genile pot depăși măsura omenească, iar orgolul neînfrânat nu este atributul omului de stat....

Or, în politică nu este îngădu't să lucrezi prin mijloace arbitrare; nici prin impulsuri emotive, ci prin mijloace raționale, menite să pondereze v. brațele sufletești, foarte dăunătoare în viața publică; trebuie menținut echilibrul static al rațiunii inflexibile.

Deci: bărbatul de stat nu are voie să fie femenin, impresionabil ca orice muritor, ci senin și stăpân pe el însuși ca un zeu ce stă deasupra patimilor vulgului; el trebuie să-și stăpânească firea și patimile, fatal omenești, oricât de tumultoase și vulcanice ar fi ele; căci impresionabil tatea și isbucnirile temperamentale diminuează pe omul de stat, care este socotit ca întruparea voinții inflexibile și a autorității ce depășesc slăbiciunile omului de rând.

Încrederea publicului — iată care trebuie să fie ținta bărbatului conducător; încrederea decurge însă, dintr'o capacitate verificată, din marea însușire a unui spirit calm, ordonat, sigur de el și de izbândă; pe aceste legi, psiho-morale, de caracter, se întemeiază izbânda...

Contorsionele sufletești degradează pe om; cu atât mai vârtos pe conducătorul care întrupează și simbolizează idealul politic și forța publică; căci, după cum călătorii își pun toate speranțele pe furtună, în căpitanul unui vas, tot așa națiunea își concentrează încrederea în șeful de stat, diriguitor al destinelor naționale. El este animatorul energiilor; el e motorul năzuințelor populare; lui i se încredințează viitorul patriei — deci, el poartă gloria și răspunderea. Pentru aceasta i se cere hotărâre, statornicie de caracter, dârzenie în sentimente, în convingeri și în acțiune, dovedindu-se dominator al oamenilor și al împrejurărilor, consecvent în principii, nici de cum o piruetă ce se învârtă după bătaia vântului.

Nenorocire, pentru un stat, când șeful e o fire slabă, șovăelnică, influențabilă și supusă mobilităților de temperament; și mai mare nenorocire dacă este o natură orgolioasă și prezumțioasă; căci, prezumția nu este genialitate, iar orgolul nu dovedește capacitate; în astfel de cazuri, cultura cea mai solidă, nu salvează aparențele; de aceia, cu drept cuvânt, Frideric al Prusiei, marele Frideric, învingătorul dela Rosbach, spunea că, dacă cineva vrea să compromită o țară, o provincie, s'o dea pe mâna filosofilor unilaterali și îngâmfaiți.

Dar, cea mai mare insuficiență a omului de stat este *vanitatea* rare se cere idolatrizată; un astfel de om, investit cu autoritatea legală a puterii de stat, oricât de mare s'ar crede, nu este, de fapt, decât un colos cu picioarele de lut, un *Deus minor*, de care râd piticii Olympului...

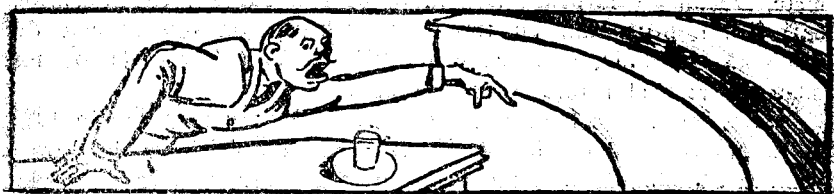
Eroii se nasc, nu se fac; șefii de stat se nasc cu vocațiune determinată, dar se formează — totodată — la școala experienței cizelându-se, cum se cizelează fațetele diamantelor, spre a iriza cât mai frumoase lumină. Practica și experiența sunt a doua școală a conducătorilor de neamuri și de state; și, bărbat de stat este acela care, chemat în fruntea treburilor publice, știe să vadă și să asculte, prin el însuși; să observe, să judece, *sine ira et studio*; să analizeze, să cântărească, drept, cinstit, legal și leal, cu înșișea și dăbdarea giuvargiului ce se străduiește să confecționeze un lucru de artă — vrednic de posteritate. El, omul de stat, trebuie să activeze în zonele senine ale impersonalității — de urde poate îmbrățișa perspectivele, ca vulturii spațiul din sferelor azurii ale înălțimilor.

Să nu se uite: operele mărețe și durabile nu se fac în pripă, ci cu trudă și clar viziune: mărgăritarului îi trebuie timp până ce se închiagă în scoică. Șeful de stat are datoria de a rămâne incorruptibil, vigilent, să trăiască și să muncească până la sfârșit, nu pentru el, ci pentru binele patriei și neamului; căci, a crea o operă personală este un lucru omnesc; a realiza, însă, ceva pentru fericirea colectivă e un privilegiu dumnezeesc: de aceea, marii conducători politici, marii realizatori și reformatori, rămân în panteonul istoriei universale, întrucât ei fac istorie, pe care alții urmează să o scrie: și se înțelege că, a scrie e mult mai ușor și mai comod decât a realiza: la realizări se cere și geniu și eroism — lucru așa de rar, din nefericire.

Ca să încheem: spre a ajunge la mari teluri de creație se cere — cum am spus — spirit larg și comprehensiv ce, trăind și lucrând în prezent, să aștearnă temelii viitorului, căci foarte bine se rosteste Ferraud:

— „*Ce ne sont pas de lunettes, c'est un télescope qu'il faut à l'homme d'état!*” Drept și canonic!

Nuși Tului

Evocarea lui Pierre Loti

— La mormântul lui Aziadé —

Aziadé este o născocire a lui Pierre Loti? A existat ea în realitate? Pentru unii rămâne o enigmă; pentru alții e un simplu roman de dragoste scris de ilustrul maestru, pe când, ca ofițer de marină și mai târziu comandant al „Vautour“-ului, a locuit în diferite rânduri la S'ambul și a avut ocaziunea să-l cerceteze și să-l explozeze în tovărășia câtorva prieteni turci.

În timpul scurtului și recentului meu popas la S'ambul, am căpătat certitudinea despre existența reală a frumoasei circaziene, care a inspirat lui Loti capodopera sa, pe care el a iubit-o cu mare pasiune și de care a fost iubit. Am vizitat mormântul lui Aziadé de la Tap-Capu, împreună cu un prieten ziarist, care a binevoit să mă întovărășească în această împrejurare și căruii îi datorez una din clipele cele mai emoționante ale vieții mele.

Iată Tap-Capu, mic cimitir pierdut, părăsit, departe de frământarea și șgomotul orașului. Aici e uitarea cea mai desăvârșită; nicio vegetație, nicio floare de câmp măcar, care să arunce o notă veselă în atâta tristete. În depărtare, Careul de Aur așa de căutat de Loti; dominăm Bosforul și vizuina e feșcă, în și acolo, caice, bărci cu pânze, dau S'ambulului fizionomia lui din alte vremi. Paznicul, care cunoaște locul ne conduce. Am ajuns: iată mormântul. Aici adăhnește pentru vecie sărmana Aziadé. Un mormânt simplu, pe care n'înc nu-l deosebește de celelalte, însemnat de o piatră funerară în marmoră pe care e scris numele ei și data morții. Asta e tot.

Am așezat cu pioșenie cele câteva flori aduse de mine. Nu-mi puteam stăpâni lacrimile, atât eram de înduioșat și am părăsit, grăbit, cimitirul.

* * *

În aceeași seară mă găsim, în Pera, la un notabil turc, care a fost prieten bun cu Pierre Loti. E un sexagenar distins, afabil,

care a ocupat înalte situațiuni și care acum trăește retras, în liniște. Destul de surprins, mai întâi, de întrebările mele indiscrete, cari îi reimprospătau un trecut îndepărtat, consimți în cele din urmă să răspundă, după ce m'a rugat să nu public niciodată numele său și declarațiile ce mi-a făcut :

„Da, îmi spuse, l'am cunoscut bine pe Pierre Loti. Era în 1912, în timpul războiului balcanic. Turcii reluaseră Adrianopole. Loti a venit la Stambul cu intența de a rămânea o vreme, spre a revedea jocurile cari îi erau dragi și în care a petrecut așa de frumoase clipe. Sultanul i-a pus la dispoziție o caleașcă a Curței, un bucătar, vesela sa în aur și argint, precum și o căsuță cam spre Sultan Selim, întru totul în genul turc de al'ădată, cum îi plăcea lui Loti. Am rămas împreună aproape trei luni, în care timp am vizitat împrejurimile, micile cafenele unde Loti își fuma cu voluptate narghileaua. Am făcut plimbări, excursiuni pe Bosfor.

Intr'o zi — era la început — și-a arătat dorința de a revedea mormântul lui Aziadé. Dar nu mai știa unde e; la Ed'rne-Capu, la Tap-Capu? Era un loc, îmi spunea, care dominează Cornul de Aur. L'am întovărășit în părțile alea spre a identifica locul. După numeroase cercetări fără rezultat, m'am hotărât să mă adresez poliției să ne ajute în această grea împrejurare, fiindcă voiam, cu orice preț, să-mi mulțumesc prietenul. Poliția a scotocit, vorba ceea, cerul și pământul și după 24 ore de trudă, descoperi, în cele din urmă, locul. Am plecat a doua zi și, ajungând la locul indicat, Loti rugă pe cei ce îl întovărășeau să fie lăsat singur. Eu am rămas cu el. Abia a făcut câțiva pași și a recunoscut de departe mormântul celei mult iubite. A pornit repede, drept înaintea lui și, de departe, îi vedeam ochii înroșiți de lacrimi : Pierre Loti plângea ca un copil.

— Dar Osman, și Kadigia, l-am întrebat, ce au devenit ?

— Nu știu... nu știu nimic !

— Ce gândiți despre Pierre Loti ?

— Era un om încântător, un mare artist, nentru care aveam o mare admirație. Un emotiv, un hipersensibil. N'avea nicio imaginație ; scria așa cum simția.

Convorbirea s'a terminat și mi-am luat rămas bun. Afară, se lăsase noapte neagră. Numai câțiva metri și regălesc strada din Pero, plină de viață ca un furnicar într'un decor de feerie. Un sgomot și o agitație ciudată, ceva ce nu se poate defini, mă cunrinde și mă stăpânește. În jurul meu, frumoase turcoaice se plimbă vesele, fără griji.

Ce contrast !

Vechiul Stambul nu e decât o amintire.

Emil Bouéry

Perspective

La 26 Februarie scriam „ant'c'pând evenimentele actuale din Europa centrală, ca o concluzie la articolul „Europa, la răs-pântie”:

„Impotriva prevederilor democratice, axa Berlin - Roma a funcționat cu randament maxim în problema austriacă. Deși se spunea că între Italia și Germania nu s'ar putea niciodată stabili un acord în legătură cu tendințele național-socialiste în Austria, totuși diplomația germană, în perfectă înțelegere cu d. Mussolini, a reușit să facă un pas uluitor de mare pentru democrație, către Anschluss. Reichul „totalitar” s'a dovedit a fi mai puternic decât încercările cari tindeau să asigure Austriei o viață artificială în cadrul unei organizațiuni internaționale economice în care ea ar fi trebuit să figureze ca naț une independentă.

Hotărârile luate la Berchtesgaden au însufletit poporul german din Austria și schimbările intervenite în atitudinea cancelarului Schuschnigg sunt prefața depl'nului succes național-socialist”.

Este un merit special în această anticipare a istoriei? Absolut nici unul: esențialul era doar să nu fii democrat și diplomat, ca să anticipezi just un fapt, care era în firea lucrurilor să se întâmple. Evenimentele își au și ele o logică a lor și dacă mergi după ea, adică dacă ești lipsit de prejudecăți și ai puțin spirit realist, e foarte greu să greșești cu aprecierile. Democrații și diplomații (vorbesc despre cei ce cred în Geneva, în spiritul ei și în „eternitatea” tratatelor de pace) au o deformare accentuată, care îl obligă să construiască totul cu idei pure, în afara cursului realității. E acesta un cusur specific avocaților; și diplomația (nouă) și democrația sunt doar expresiunea spiritului juridic (inconsistent) și mai precis, produsul intelectual al avocaților, cari cred că înfăptuiesc dacă vorbesc... Nu din întâmplare diplomații cari au îmbuibat capetele lumii că Anschlussul nu se poate realiza fiindcă... „se opun tratatele de pace”, sunt și democrați și, totodată, și oratori. Ei au supraevaluat puterea vorbelor și paragrafelor

juristilor. Saint-Aulaire spune că ei au și deformația profesorilor care aplică un spirit abstract și absolut materiei cele mai concrete și mai relative, sunt cu spiritul critic hipertrofiat, au voința paralizată și subestimează forțele morale când ele nu sunt din lumea lor. Într'un cuvânt, nu văd realitatea. Când acești diplomați sunt și oratori, tenori, e și mai rău. Un orator aclamat — afirmă un om încercat — este un negociator dezarmat. Și o bună diplomație nu vorbește ca să dea morfină să adoarmă popoarele în fața realităților, ci tace, ca să realizeze. Și apoi trebuie să se mai știe că organizarea păcii, ajungea la un echilibru stabil în Europa, nu ține atât de politică: e mai degrabă primatul valorilor spirituale. Primatul acesta al valorilor spirituale a fost ignorat de Geneva, acolo unde au făcut școală diplomații avocați și democrați. De aceea ei au și fost surprinși că Anschlussul s'a făcut și naționalismul, care pune accentul pe valori morale, l-a prevăzut.

Cataclismul acesta democratic va schimba structura spirituală a diplomaților zămislită în casa iluziilor de pe malul Genevei? După cele întâmplate în Franța, ne îndoim, după cele ce simțim noi că se petrece în jurul nostru, sperăm, fiindcă, înainte de orice, la noi trebuie să ne gândim. Cum? Prvind devăruL curajos, așa cum ni-l arată realitățile și nu spiritul abstract jurist.

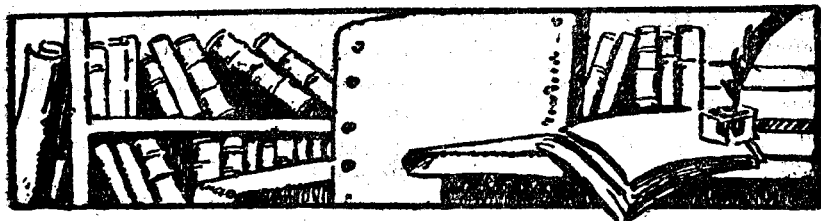
În primul rând trebuie să constatăm că s'au risipit unele nedumeriri din 1919. În anul acela prințul Bulow a fost întrebat cine e învingătorul din războiu. „Trebuie de așteptat — a răspuns el; cine va avea Viena acela va câștiga războiul”. O fi o exagerare să se spună că după 19 ani Germania a câștigat războiul, dar nu-l prea mare, oricât de paradoxal ar părea. Mai ales dacă ținem seama că frontul popular, care mai menține, izolat, pe Continent, democrația, e doar o sucursală șubredă a Internaționalei a II-a.

În al doilea rând trebuie să vedem bine că tratatele nu mai există. Și nu de când s'a realizat Anschlussul, ci mai de demult: din 1935. Atunci, în conformitate cu tratatul dela Versailles, s'a făcut plebiscitul din Saar, care a adus primul triumf hitlerismului, pe plan internațional. El a fost urmat de repudierea unilaterală a clauzelor militare și teritoriale ale tratatului dela Versailles și de ocuparea Renaniei, care era o negare a tratatului dela Locarno. Din faptul că cei direcți interesați la menținerea tratatului de la Versailles în primul rând, n'au putut reacționa contra Germaniei, s'a tras vreo concluzie? Sau concluzia, că doar una e de tras... Nu cumva sunt forțe morale, mai puternice decât tratatele de pace? Și dacă e așa, nu trebuie, ca să vorbim de noi, să cultivăm mai degrabă forțele nostre morale, decât să umblăm după himerolele tratatelor de pace, cari nu ne pot oferi un sprijin real? Iată, Saint-Aulaire, de pildă, fost ministru al Franței la București, susține că Wilson, ales la președinție cu ajutorul unei mari bănci din New-

York, a lansat cunoscuta notă cu 14 puncte, care e noua hartă a dreptului internațional, fiindcă a fost „dictată” de niște forțe oculte, organizate în așa zisul „Committee of public information”. Și dacă tratatul dela Versailles este expresiunea unor principii cari după Saint-Aulaire, n’aveau de scop decât să bolșevizeze armatele germane și rusești și să faciliteze întărirea Sovietelor nu este inutil să mai căutăm în tratatele de pace sensuri morale, pe cari să le socotim garanții temeinice pentru viitor, și nu este mai sigur pentru noi să dezvoltăm propriile noastre forțe morale, pentru securitatea reală pe care o căutăm? Răspunsul ni se pare simplu. L-a dat, pentru ea, Germania, trecând peste orice tratat, și realizând Anschlussul. Dar, prin aceasta, l-am dat și noi care am văzut ce valoare mai au paragrafele juridice. În materie internațională mai ales, dreptul, prin urmare, e extrem de contestabil și, în orice caz, el e expresiunea unor anumite valori morale, cari variază și cari se traduc numai prin forță, în viața reală diplomatică pe care o trăim.

În al treilea rând, pentru a lămurii perspectivele ce ni se deschid, trebuie să privim cu mare atenție harta nouă a Europei. Să vedem, așa dar, că Germania se întinde dela Marea Nordului până la o distanță de câteva ore de mersu cu trenul dela frontiera României. Că drumurile cari vin dela Paris spre România trec prin Germania, prin Italia, prin Iugoslavia și prin Polonia. Că în timpul războiului am rămas izolați de Franța. Că Iugoslavia, noua vecină a Germaniei, a declarat că Anschlussul e o chestiune internă germană. Că Polonia, a făcut la fel. Că prin firea lucrurilor la un eventual conflict dinspre Răsărit alianța noastră cu Iugoslavia și Polonia nu poate funcționa decât fără nici o defecțiune și în acord cu cea mai puternică țară de lângă noi: Germania. Că, tot în ordinea normală a lucrurilor, nu ne putem izola față de extrem de importanta forță economică și culturală reprezentată de Germania. Că Ungaria devine un stat-tampon și Germania n’are interesul de a o întări; de altfel, în comparație cu noi, Ungaria prezintă un interes destul de mic pentru Germania. Că Habsburgii cari s’au agitat deopotrivă la Viena ca și la Budapesta sunt la pământ și că refacerea imperiului habsburgic austro-ungar, care ar fi însemnat reînvierea unui trecut de nedreptăți pentru poporul român, este definitiv înlăturată. Că avem tot interesul să stabilim raporturi cât mai strânse cu Germania și Italia. Că tot ca și în cazul Italiei, situația de fapt contează și nu aceea creată de tratate - fantomă. Că, în sfârșit, e mai bine să aplauzi mai grabnic un lucru pe care destinul te obligă să-l aplauzi oricum mai târziu.

Ing. C. Stan

Statuia

I

Mulțime, flori, stindarde și tirade
Și plepturi strălucind de decorații...
La patosul supremei perorații
Depe statuii vălul sobru cade.

In basso-relief se văd Carpații,
Pe soclu încrucișate două spade,
De-asupra, ca eroul din balade,
Răsare idolul naivei nații.

Măreață e statura lui și portul
Și gestul aruncat cu frenezie,
De ce și-a dat așa de vreme ortul?

Se vede după ceafă și bărbie
C'a savurat viața și confortul —
Dar opera lui nimenea n'o știe!

II

O, bronzul brun, tovarăș veșniciei,
Oștile zodii l-au sortit să poarte
In forme, până dincolo de moarte
Vestigiile lenei și prostiei.

Atâți mănuitori de tobe sparte
Și cinci asasini ai omeniei
Ne-au furnizat de subt răceala gliei
Figura nulității lor deșarte.

De unde vreți exemple de 'nălțare,
Și unde-i chipul dragilor eroi
Cari își dădură ultima suflare

Cu gândul că ne mântuie pe noi?
Cu astfel de icoane nu-i mirare
Că mergem tot ca racul înapoi.

III

Valoarea personală se măsoară
Cu sunetul palavrei fără rost,
De-aceia este mare ori-ce prost
A cărui gură umblă ca o moară.

Socrate și Cristos doar unu — a fost
Și-a reformat o lume odinioară,
La noi de genii geme biata țară,
Dar cinstea nu-și găsește adăpost.

Ne-au năpădit ca roiul de lăcuste
Cohorte făcătoare de minuni,
Pleiada secăturilor înguste

Așteaptă închinări și plecaciuni.
Masivul caracterelor robuste
Azi îl găsești în casa de nebuni...

I. U. Soricu

Presă pe care o merităm

Lumea gazetărească este încă frământată de problema reglementării presei. Desigur că reformele regimului în domeniul scrisului nu se vor mărgini la recenta măsură care hotărăște ca ziarele să fie considerate întreprinderi comerciale, fiindcă numai atâta nu stabilește nici raporturile presei cu autoritatea de Stat, nici nu așează exercițiul scrisului pe baze noi, moralizatoare — necesitate ce a dus la ideea reglementării — și nici nu orânduiește echilibrul dintre drepturile și obligațiile pe cari le au unii față de alții, patronii și salariații gazetari. Până azi însă nu s'a mai venit cu nici o nouă măsură de reglementare a scrisului. **Deși** au trecut vreo două săptămâni dela prima și ultima hotărâre de această natură luată de guvern.

Mărturisim că nu considerăm întârzierea drept o renunțare la reglementarea presei. Reforma ce se intenționează este prea importantă pentru a fi tratată cu hotărâri pripite și cu soluții neîsprăvite. Intârzierea este deci firească.

În timpul acesta de plămădire a noului regim, breslașii scrisului discută, desigur tot prin scris, măsurile ce ar fi de luat și, exprimând unele temeri, relevă ce ar trebui să nu se întâmple. Fiecare slovă pusă pe hârtie de unii din aceștia, isvorăște dintr'o întreagă și tristă experiență a trecutului, care aproape neconținut a flagelat avânturile de curat și înălțător idealism. Se desface în tot ce se scrie în această privință dorința de a se ajunge la un regim de o formă cât mai perfectă și de un cuprins cât mai complet. Vor ține seama acei cari urmează a legifera în domeniul presei, de sugestiile și de dezideratele exprimate? Socoțim că ar trebui.

În cecece privește pe ziarist, adică pe acela care trăiește exclusiv din cecece îi produce activitatea lui la ziarul la care colaborează și care-l salariază, un regim de reglementare a exercițiului său trebuia să-l ajungă, fiindcă sau nu s'a prea ținut în maginile îndatoririlor și rostului lui, sau n'a fost destul de zelos în chemarea la ordine a unora din confrăți. Unii, adevărați și buni ziaristi — am putea adăoga și foarte mulți — au privit aproape cu indiferență cum câmpul ziaristiceii este invadat, de toate buruenile și gunoaele societății. Aceștia s'au mărginit să-și primească numai drepturile exprimate remuneratoriu într'un minimum de existență, trecând cu vederea, și în instituția la care serveau și în asociațiile de presă din cari făceau parte, problema morală ce trebuia ridicată față de unele tovrășii cari nu făceau cinste corpului ziaristilor profesioniști. Nu vrem să statornicim o culpă pe seama acestor elemente bune și folositoare din presă, ci vrem doar să evidențiem faptul că era normal ca autoritatea de Stat să vină cu o reglementare când corpul profesional nu s'a îngrijit sau când n'a putut să-și facă singur rânduiala de care s'a simțit nevoie. Presa trebuia pusă odată și odată în ordine, fiindcă azi ziaristul, prin abuzurile impostorilor tolerați și chiar încurajați de unele direcții de ziar, prin apucăturile unora cari simt o voluptate să trăiască într'un primejdios echilibru pe muchea codului penal, este compromis în societatea noastră românească. Titlul de ziarist a ajuns un fel de sperietoare. Când „ziaristul” trece pe undeva, lasă un în urmă un fel de atmosferă de strigoi și mult desgust, fiindcă prea adesea amenință și lovește lume nevinovată și prea adesea menajează și trece cu vederea marile orori. Nimeni din afara profesiunii nu știe însă că nu acesta este ziaristul, care-și ridică mintea până la cele mai înalte culmi de gândire, iar cu sufletul încălzește fiecare semn pe care-l așterne pentru privirile cititorilor. Și aproape nimeni nu știe că acela care trăiește din amenințări și șantagii, nu este decât o biată epavă a societății asvârlită de vântul existenței pe meleagurile presei, de care s'a prins cu desperare și din care își trage o veșnic amenințată existență, nemeritată nici cu riscurile inerente vieții de aventură. Ziaristul calificat, idealistul care seamănă pe ogorul social sămânța sănătoasă și folositoare a inimii și gândirii lui, nu are timp să bată la uși în chip de cerșetor în haine negre, pentru ca isgonit să revină apoi amenințând. Ziaristul cu conștiința rostului lui social, cu răspunderea profesională și cu o etică formată din zilnicul examen pe care-l dă odată cu semnătura pusă sub rândurile risipite din ceea ce înseamnă el însuși, nu se coboară în promiscuitatea atât de frecventă după război și întinsă azi ca pecinginea în presă.

Trebuia deci de undeva o intervenție spre a se pune capăt

stării de până acum și o descriminare trebuia făcută, fiindcă mulți-puținii gazetari de elită nu mai puteau fi lăsați în bătaia ocărilor și mai ales fiindcă invazia elementelor parazitare și a „temperamentelor” cu miros de pușcărie deviase cu totul, sensul apariției unui ziar.

* * *

Reglementarea presei va trebui să se îngrijească de a deosebi între ziaristi azi în activitate pe cei buni de cei nărăviți sau de cei ale căror preocupări și țeluri sunt străine de rostul adevărat al presei. Este o operațiune grea, dar este o măsură necesară. Dificultățile cari s'ar pune în calea acestei cernerii nu sunt un argument suficient de a se renunța la ea. Apoi, pentru intrarea în profesie a unor noi elemente, trebuie să se prevadă un minimum de pregătire culturală, ca o garanție intelectuală și morală depusă în vederea activității viitoare. Continuitatea în profesie să fie condiționată de un stagiu în diferitele secțiuni ale unei gazete (corectură, reportagiu, secretariat, redacție). Dispensa de stagiu și de trecere peste etapele filierii pregătitoare, pentru elementele cu deosebită pregătire intelectuală, să fie acordată prin lege, iar când legea n'a putut prevedea, dispensă să fie acordată de cea mai înaltă asociație de presă, cum este azi pentru Capitală, Sindicatul Ziaristilor din București, cu majoritatea voturilor membrilor prezenți în adunarea generală.

Trebuie deasemeni să se prevadă, ca o obligație pentru patron, un minimum de salar care să corespundă unui minimum necesar subsistenței celor cari compun personalul redacțional și administrativ, avându-se în vedere standardul de viață la nivelul social al ziaristului. În acest sens o constrângere, oricât de riguroasă ar fi, n'ar putea fi considerată nedreaptă or exagerată, fiindcă patronii în majoritatea lor profită de mizeria colaboratorilor, fiind siguri că aceștia din lipsă de mijloace sau din temerea că nu vor mai fi primiți nicăeri nu-și caută dreptatea pe calea justiției. O asemenea măsură ar constitui nu numai o garanție în plus pentru salariat, ci ar contribui la moralizarea presei. Sunt dese cazurile când printr'un consens, fie tăcut, fie discutat, patronul dă un salar infim, lăsând pe colaborator să-și creeze venituri prin mijloace josnice cu concursul ziarului la care lucrează.

Justificarea fondurilor cu care patronul începe ziarul sau îl alimentează apariția este o măsură fericită, tot așa cum bine ar fi dacă s'ar pune pentru patron obligațiunea de a garanta, cu un fond consemnat, plata salariilor când fără preavizul legal a suspendat apariția ziarului.

După ce s'ar asigura în felul acesta un minimum necesar de

siguranță ziaristului, s'ar putea veni și cu o sancționare a salariatului în caz de abatere dela îndatoririle de cinste profesională. Am socoti că numai dispozițiile codului penal nu sunt suficiente. Sancțiunile acestui codice să fie însoțite de interdicțiuni în exercitarea profesiei de ziarist. Ar putea părea aproape inchizitoriale asemenea măsuri, dar în realitate ele ar duce la o adevărată și sănătoasă independență a ziaristului și la o liberare a conștiinței lui. Ziaristul n'ar mai fi la discreția ordinelor ce i se dau de către direcție atunci când el vede bine că este pus să săvârșească și să-și însușească o infamie. Un „refuz de serviciu” în asemenea cazuri n'ar mai putea fi socotit refuz de serviciu, ci o demnă apărare a prestigiului breslei, și în asemenea împrejurări patronul ar plăti o eventuală poftă de răzbunare, cu usturătoare despăgubiri. Dar când sub un asemenea regim de reală protecție profesională prin legi, s'ar mai găsi din aceia cari să se facă instrumentele unor interese murdare, excluderea acestora din corp n'ar fi regretată de nici un ziarist.

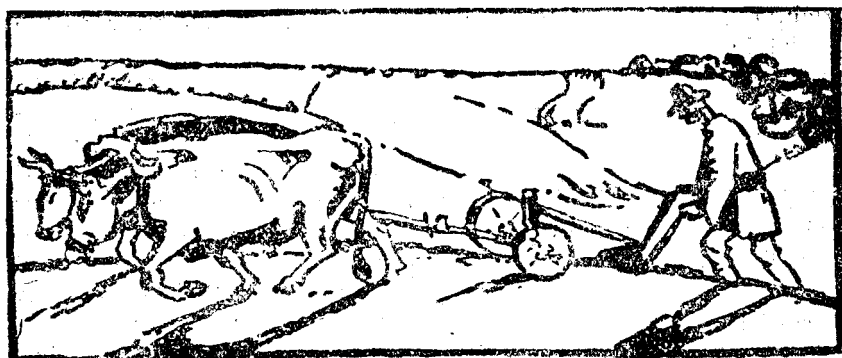
Raționalizarea muncii ziaristului ar trebui și ea avută în vedere. În unele redacții personalul face o muncă de salăhor. Se muncește aproape fără întrerupere câte 15-16 ore fără repaos, fără masă, fără sărbătoare, fără zi liberă și fără concediu de odihnă.

* * *

Grabnica și rezumativa înșiruire de până aici nu cuprinde decât unele mai importante nevoi simțite în presa românească. Este drept că ele vizează mai mult pe patroni și este și firesc să fie așa. În ultimă analiză nu salariații și colaboratorii au alterat prestigiul presei, ci conducerea ziarelor. Ziaristul român, acela care este ziarist în deplinul cuprins al cuvântului, a strălucit în toată splendoarea meritelor lui, când patronul sau directorul ziarului la care a colaborat a fost el însuși un om al meritelor și al onestității. A lăncezit însă, și și-a stâlcit condeii și firea când a avut nenorocirea să intre fără a ști și să rămână pentru a-și asigura zilnica porție de pâine și iaurt, acolo unde se înființase o tiparniță nu pentru apostolat, ci pentru a masca un sediu de bandă a șantagiilor suflate cu strălucirea argumentelor de interes obștesc, social și național.

Până azi am avut ziaristii pe cari i-a meritat societatea. Ei vor avea de aici înainte pe aceia pe cari îi va merita regimul reformelor.

C. Fundo

Inflăcărare nestinsă...

„Fiți plini de Duh“ *Pavel* către Efeseni.

„Cred neîncetat, că singura revoluție este aceea care ne transformă pe noi, înșine“,

Hendrik De Man „Zur Psychologie des Socialismus“

Nu a venit vremea, ca sufletele noastre să se prefacă în ruguri aprinse, pe care să ardă, ca vreascurile, vestejitele e-rezii moderne?

Berdiaev, filozof creștin și ortodox, scria de mult că intrăm într'un nou **medievalism**. În timpul medievalismului istoric ereticii erau arși ad majorem gloriam Dei — (în realitate pentru gloria pământească a Papei), dar adevărul lor sufletesc se înălța, radios, din flăcări. În medievalismul contemporan, ereticii pot fi chemați să privească cum pe sufletul chinuit al omenirii se mistue — ca pe un rug uriaș în flăcări—minciunile moderne. Aceasta este deosebirea între timpul acela și acesta.

În pragul „unei vieți noi“ — ne întâmpină **ideia revoluției**. Dar, în incendiul universal, pe care îl aprinde ideea revoluției, — ea ne apare ca o **minciună morală**. Fiindcă se acceptă cu religiozitate. Și, fiindcă este în rezultatele sale obiective — un neadevăr istorico-pragmatic, deoarece rezultatele ei nu sunt nici pozitive, nici binefăcătoare. Tot ce s'a construit pe ideea revoluției, — în sociologie, în știință, în artă și în etică, — se mistuie astăzi pe rugul aprins al sufletului universal. Respingerea ideii revoluției se desvăluie ca o mare înfăptuire pozitivă în inima veacului acestuia, fiindcă dinamica revoluționară surpă realitățile fundamentale ale vieții și justificate prin necesitatea lor istorică, reali-

tăți față de care omul își încordează voința de a le stăpâni, ne-
încetat, prin spirit și pentru spirit.

Este o pierdere de vreme fabricarea literaturii subtile și a oratoriei pacifiste, care spumegă pe aici - pe colo în sinedrioanele umanitariste de a înfăptui pacea în omenire. Omerirea va intra în epoca păcii în ziua când va săvârși **sufletește** ideia revoluției și când va arde pe ruguri aprinse idealurile multiforme ale tuturor revoluțiilor. „Fiți plini de Duh”, iată soluția, calea și posibilitatea unei așezări temeinice și liniștite ale sufletului contemporan, pe care ni le dă Apost. Pavel. Dar și socialistul, fostul socialist **H. De Man** ce frumos descoperă misterul revoluției posibile și dorite: „Cred neîncetat că singura revoluție este aceea care ne transformă pe noi înșine. Această concepție corespunde tot atât de bine exigențelor și oportunităților **politice realiste**, cât și legii morale. Numai această convingere, că mobilul moral este în același timp cel mai bun și singurul care corespunde unei politici **realiste**, mă însoțește ori de câte ori insist asupra necesității unei regenerări a atitudinii socialiste de către conștiința morală și religioasă. Nimic nu e mai real la om decât forța divină a legii morale.” Ce splendoare! Minciuna revoluției se transformă în adevăr moral și religios! Mirxismul devine moralitate pe bază divină! Desigur — iată drumul revoluției după Apost. Pavel și după Hristos: „Devenirea omului indiferent în om plin de Duh!”.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

* * *

Să covârșim sufleteste ideia revoluției înseamnă să asigurăm — în viețuirea noastră practică și colectivă — continuitatea trecutului, să ridicăm acest trecut în cult și să ne prosternăm în fața lui cu evlavie. Nu vom fi în cazul acesta nici obscuranțiști, nici romantici, deși vom fi batjocoriți ca atari. Că doar aspirăm spre o sinteză, în măsura în care ne chinuie toate contradicțiile sufleteste, economice, filozofice. Sinteza actualității noastre se va lămurii în viitor, ca **principiu de viață nouă**, poate că noi nu vom ajunge până la ea, dar și trecutul e sintetic, fiindcă în el se păstrează — strălucitoare ca cele mai mari brilante — valorile permanente ale fiecărei națiuni, valori pe care ideia și turbarea revoluției nu le poate nici deprecia, nici înlătura, nici înlocui.

Trei realități morale moștenim, ca trei străluciri în noapte, din trecut și pe ele se va clădi viața nouă: **Biserica, Statul, Colaborarea claselor.**

* * *

Aparent slăbită de o lene internă, precum și din atacuri din afară, Biserica — ca instituție a adevărului religios al umanității credincioase — rămâne suverana trăirii noastre duhovnicești. Se

păstrează cu sgârzenie și integral ideea continuității din trecut spre viitor. Ea oferă această idee societăților, când ele s'au sdrobotit în încercarea de a sări într'altă lume, utopică, pur doctrinară, dincolo de realitatea ideii de continuitate. Biserica oferă filosofiei confuze și pseudo-științifice, pretențios raționalistă — idealismul său propriu. Biserica oferă sociologiei — ideea dreptății. Numai Ea desvăluie oricărei colectivități pe cei mai salvator ideal social și oricărui individ — suferința sfântă pentru pace în Duh. Ea ne arată și singura este care ne convinge, că pacea e numai spirituală, și că în această pace se intră numai prin nesfârșite și curățitoare suferințe. Biserica va rămâne etern suverană, de oarece numai Ea înalță după ravagiile sociale și pe ruinele revoluțiilor curcubeului liniștei și al odihnei. În numele adevărurilor Ei, spre mai marea glorie a Ei, sufletul nostru se transformă încetat, dar inevitabil, în rug aprins, pe care ard — văzut și nevăzut — ca vreascurile — toate ereziile revoluționare.

* * *

Ideia de stat e în apoteoză. Nu a putut fi strivită în lupta fizică cu forțe adverse. Divinizată de lingșitori medievali sau de inteligente servile, ideia de stat se incarnase în trecut în persoana regilor și a împăraților. Statul era Ludovic al XIV-lea, statul era Nicolae al II-lea. Cei cari au decapitat mai târziu pe Ludovic al XVI-lea, nu au avut gândul să ghilotineze ideea de stat Ei au umplut statul cu un nobil și sublim conținut: **Patria**. Cei cari au împuşcat — cu atâta neomenie! — pe Nicolae al II-lea, au căutat să suprime Statul și ideia lui majestuoasă și în locul lui să reverse aburul morții, de sânge, al sângerosului umanitarism materialist. Dar — în 1793, ideia de stat s'a întărit, cuprinzând energia unei largi colectivități: **națiunea**. Iar în 1919, împreună cu Nicolae al II-lea, a fost măcelărită ideia umanitarismului revoluționar. Și, totuși, imediat, ideia de stat s'a impus cu o severitate indiscutabilă chiar și sufletelor celor mai anarhice, chiar și conștiințelor celor mai revoluționare.

* * *

Din bălțile de sânge ale revoluției a eșit — groaznică în intransigența sa și imaculată în scipirea sa — **ideia statului organizat**. Istoria prezentului este istoria afirmării și a impunerii statului organizat. **Națiunea** și nu umanitatea vagă sau o oarecare clasă privilegiată, îi alcătuește conținutul.

În colaborarea claselor sociale își găsește dreptatea — ideia de bine și de progres. Dictatura unei singure clase, a proletariatului

lui sau a burgheziei, curmă procesul de evoluție a culturii și a civilizației.

Greutatea, cu care se întâpțuește această idee, arată cât de mare va fi mai târziu fericirea socială. Pentru această idee — a armoniei sociale, se vor da lupte și vor fi suferinți. Dar lupta va fi legitimă și suferința va fi justată, națiunea, ca totalitară, va suprima clasele. Vom intra în faza totalitarismului național. Acesta este idealul nostru românesc.

* * *

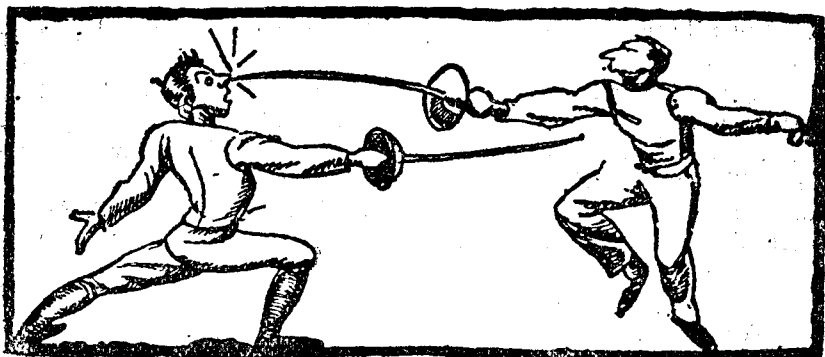
Aceste idei se înfățișează, mai ales acum, într'o aureolă religioasă. Nu pentru că ele se pot justifica printr'o gândire metafizică, și nu numai pentru că ni le sugerează Dumnezeu, ci pentru că nu există, în înăbușitorul mediu de după războiu, altă puțință de a ne întări pe propriile noastre picioare, de a ne reface viața, de a ne zămisi un senz suficient de existență. Și nu mai avem puteri de a întreprinde grele experiențe pentru resturile de viziuni sociale și de idealuri amăgitoare.

Sufletul nostru arde ca un rug aprins și în flăcările lui trebuie să se mistuie până la una — ca vreascurile! — veștejitele erezi moderne.

G. M. Ivanov

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Anschiussul

Fulgerătoarea lichidare a problemei austriace de către Germania de a prilejui senzații și consternare în lumea politică internațională. Pentru cei cari au rămas în urmă cu atenție evoluția noului Reich german, chipul cum a dispărut Austria ca stat independent de pe harta Europei, nu a constituit o prea mare surpriză. Austria independentă în Europa postbelică era de fapt un paradox. Independența Austriei a fost în ultimele două decenii o simplă aparență. „Statul” austriac a fost menținut cu baloane de oxigen de o Europă care încadrată în sistemul politic al Genevei și al tratatelor de pace se credea în stare să oprească evoluția firească a unei populații care aparținea prin tradiție și prin rasă poporului german.

Destinul poporului austriac — căci de el este vorba și nu de o arbitrară și comică formă geografică — era hotărât în clipa în care se năruia imperiul habsburgic, ultima rămășiță medievală europeană. Austria alcătuitoare de stat mixt, nu putea face loc unui stat miniatură, în care o populație curat germană să fie împiedicată de a se integra în marea masă germană europeană. Să nu se uite că la Viena în trecut n'a domnit numai spiritul habsburgic, dar și un spirit germanic hrănit de marea tradiție și cultură germană. Cu mult înaintea Berlinului, Viena a fost capitala Germaniei. De la veacul al 13-lea și până adânc în veacul al 19-lea, Viena era marele centru spiritual al germanismului catolic și imperial. Abia cu ridicarea Rusiei imperialismul germanic se fragmentează și-și împarte puterea între Berlin și Viena, între Hohenzollerni și Habsburgi. Dar Hohenzollernii și Habsburgii dispărând, noul Reich german, nu putea decât să se închege pe deplin din dărâmurile celor două imperii.

Până la Adolf Hitler Germania n'a avut o politică germană, iar Austria n'a avut un ideal politic hotărât. Național-socialismul, care concepe germanismul ca predestinat de a înfăptui cel de al treilea Reich, care e de fapt un imperiu al întregului popor german în granițele lui naturale și istorice, a creat ambianța sufletească necesară Anschlussului. Fiindcă în ce privește baza juridică internațională, care să-l îngăduie și să-l justifice, ea a existat din clipa în care Wilson a svârilit în balanța politică a tratatelor de pace dreptul naționalităților de a dispune de ele înșile. Odată ce ideea națională triumfa pentru națiunile mici, nu avea nici un sens să nu triumfe și pentru națiunile mari.

Pentru mersul istoriei era cu desăvârșire indiferent dacă se luau măsuri politice pentru ca Austria să nu devie germană, odată ce Austria era dela un capăt la altul germană și odată ce ideea reîntregirii naționale, trăind organic în sufletul poporului austriac, nu putea fi înăbușită prin acte de sabotaj internațional. Istoria își are legile ei, pe care nu le poate călca nici un tratat și, pe care nu le poate opri nici chiar războiul. Și cu atât era mai paradoxală situația de cenușereasă națională a Austriei, cu cât toate națiunile din fosta împărăție austriacă se puteau integra în granițele lor istorice și în forma unică de state naționale și numai germanilor din Austria li era interzis să se integreze în cel de al treilea Reich, care este de fapt marele Reich al germanismului.

Că o asemenea integrare a Austriei în Reichul lui Adolf Hitler poate îngrijora și supăra unele state e cu totul altă chestie. Nimeni nu va contesta că alipirea Austriei la Reich și întinderea puterii germane dela Marea Nordului până la Brennero schimbă întregul echilibru european. Dar întrebarea ce se pune astăzi este următoarea. Din punct de vedere al concepției naționaliste, care stă la baza tratatelor de pace, putea fi împiedicat poporul austriac să-și aleagă soarta pe care o voia și în care credea? Firește că nu. Dovadă că protestele acelor cari vorbesc de siluirea voinței libere a Austriei sunt atât de timide și dovadă că Italia — Franța ocupată cu miraculoasa carieră politică a lui Leon Blum nu găsea răgaz să-și spus cuvântul — nu numai că n'a protestat, dar chiar l-a felicitat pe Hitler, iar Anglia participa la Londra la fastuoasele serbări organizate de d. von Ribbentrop cu prilejul rechemării sale din capitala Mării Britanii. Și pe urmă să nu se uite că în politica internațională forța și îndrăzneala sunt hotărâtoare. Adolf Hitler, a dat cu prilejul ocupării Austriei, întreaga măsură a geniului său politic. Omul care a scris „Mein Kampf” pagini atât de adânci și de duioase despre țara sa natală, luptătorul care și-a creat concepția sa politică rasistă în contact cu judaismul desgustător al Vienei, nu putea să uite, chiar dacă a știut să tacă.

Iar când primii pași pe care i-a făcut pe pământul Austriei au

fost în satul în care s'a născut și în care nu călcase mai bine de două decenii, destul său se contopea cu destinul Austriei, care în genunchia înaintea soldatului necunoscut de odinioară. În acest destin unic, a găsit Adolf Hitler forța genială și îndrăzneala miraculoasă, de a scrie cel mai frumos basm pe care l-a scris vreodată un luptător politic.

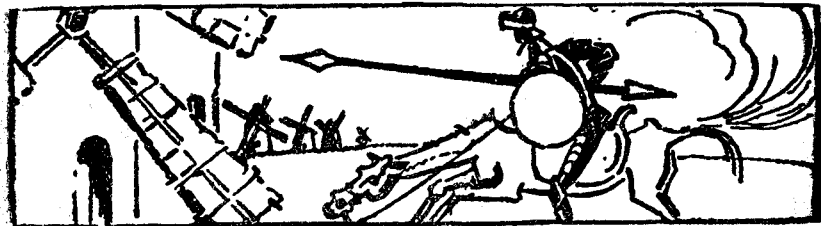
Astăzi, Europa, cu respirația oprită și cu ochii uimiți de spectacolul fantasmagoric care se desfășoară la Viena, se întreabă ce va fi mâine, ce soartă așteaptă statele vecine cu axa Roma-Berlin, care are azi ca punct de sprijin, acea „inimă a Europei”, cum a fost denumită Austria.

Nenumărate sunt întrebările care se pun omului politic contemporan în clipa de față. A face pronosticuri este desigur o imprudență ușuratică. A vedea însă în statornicirea celui de al treilea Reich german în cadrul hotarelor celui dintâi Reich german de pe vremea lui Otto I, o sfărâmare a vechii politici europene, este a prevedea în viitorul apropiat regrupări de forțe și modificări de atitudini, care pe noi ca stat aparținând Europei Centrale, ne interesează în cel mai înalt grad.

Dacă Austria devenită provincie germană lichidează definitiv primejdia restaurării habsburgice, ea reînvie însă în proporții nebănuite forța rasei germane, care cuprinsă într'un stat de două ori mai mare ca Franța și legată printr'o unică prietenie de Italia imperialistă, se așează în mijlocul Europei ca o putere de proporții uriașe, al cărei cuvânt va avea o greutate de care va trebui să se ție seama.

Ion Sân-Giorgiu

Biruință...

*Durerea mea o 'ngână în murmur lin isvorul
Iar ciocârliă-mi poartă în glasul ei tot dorul,
Când bucuria-mi crește în suflet ca un soare,
Tot câmpul se îmbracă în strai de sărbătoare.*

*Iubirea mea tresare în scânteieri de stele,
Nădejdea mea s'ascunde în ochii dragei mele,
Viața mea svâcnește în boabele de struguri,
Iar visurile mele sunt crengi pline cu muguri.*

*Din moși strămoși am astăzi moșia cea mai mare
Ce se întinde falnic din zare până'n zare.
Pământul plin de roade și cerul plin de taine
Și totuși mor de foame și sunt sdrenfoș la haine.*

*Aces'e bunuri toate, or să-ți rămână ție,
Ca să le cânti prin veacuri eternă poezie,
Căci eu cu mine nu țin nimic ca după moarte
Decât doar trupul șubred și dăruit de soarte.*

*Tu singură pe lume vei fi atunci regină,
Pășind de toți alături curată și senină,
Vei da avânt la cei slabi să lupte cu credință,
Căci fără de virtute nu este biruință.*

*Iar dacă tu odată vei fi de toți hulită,
Să nu crezi că aceasta ți-e soarta hărăzită,
Cununa ta de lauri va străluci mai tare
Cu cât va da cu pietre în tine flecare.*

Aurel Zegreanu

Romantismul ideologic

Filozofia politică postbelică, a adus în discuție o serie de probleme cu totul noi.

Este vorba de considerații asupra viitorului popoarelor de psihologia și vigoarea lor, pentru a degaja din ele liniile mari ale destinului național. Dacă secolul al 19-lea a fost al naționalităților, veacul nostru este al naționalismelor. În secolul trecut, a dominat ideea dreptului legitim al fiecărei națiuni de a avea o țară și a se bucura de libertatea de a trăi nestingherit de nimeni. Era teoretizarea pe o scară întinsă a ideii dreptului la libertate proclamat de revoluția franceză.

Preocupările actuale despre destinul popoarelor, au luat alt caracter. Ele discută legitimitatea existenței fiecărui popor, specificul pe care-l reprezintă, forța lui de rezistență în fața viitorului. Criteriul esențial de judecată este acela al voinței de putere. Cât este capabil un popor să ăservească propria lui voință de putere, cât este capabil să se impună, să devină un destin pentru alții, atât este prețuit.

Filozofia aceasta în care arbitrarul și fantezia se împreună ca să dea iluzia adevărului, a apărut mai ales în Germania. Această țară și-a pus totdeauna problema destinului său în lume. A fost o problemă tragică, răscolitoare, pe care conștiința germană a trăit-o totdeauna în legătură cu marile evenimente ale istoriei sale. După războiul din care Germania a ieșit învinsă, această problemă a reapărut cu o doză de amărăciune sporită și a căutat să se definească într-o filozofie confecționată după necesitățile psihologice ale unui popor nefericit. Germania trebuia să-și găsească un sens, o idee, care s'o realizeze, căci sufletul german se conturează totdeauna din afară printr-o idee anumită. Nu este cazul Franței, care-și găsește

misiunea într'un moment istoric, în certitudinile interioare pe care le actualizează.

Germania, s'a definit totdeauna istoricește din exterior, printr'un simbol sau o idee. Recunoașterea germană într'un șef, înseamnă nevoia de concretizare exterioară, a unui ideal. De aceea, certitudinea misiunii sale istorice a găsit-o Germania într'o filozofie a misiunii sale de care avea absolută nevoie în prăbușirea suflătească pe care i-a provocat-o pierderea războiului.

Această preocupare de filozofie politică, nu caracterizează însă numai Germania. În mentalitatea generală a epocii noastre, s'a format o tendință de a judeca lucrurile în acest fel. Niciodată nu s'a făcut mai mult abuz ca acum cu expresia „destin național“ pe care o întrebuințează cu un sens contestabil toată lumea care are o elementară pretenție de gândire. În toate țările o agitație caracteristică domnește în legătură cu această problemă a destinului. O concurență surdă se pregătește între toate națiunile care vor să se ia acum la întrecere la cursa viitorului. Ele cultivă sentimentul unicității și superiorității lor pe care o afirmă cu o credință oarbă și cu un orgoliu nemăsurat. Rusia și Japonia, pe de altă parte, au făcut apel la vocația mesianică a rasei lor, complectând cu pretențiile pe care le afișează șgomotul unui veac pretențios și plin de orgoliu. Mândria s'a unit cu mistica, curajul s'a al'at cu fantezia pentru ca să croiască o filosofie pentru o viață nouă. Vizionarismul a devenit o nouă profesiune care prin abuzul imaginației pseudo istorice, a sacrificat spiritul critic și nevoia de justificare rațională. Voința de putere a națiunilor trebuia să-și găsească un punct de sprijin, o axă ideologică și atunci s'a mulțumit cu satisfacția pe care o dă himera, în care nevoia de iluzie este satisfăcută. Fiecare națiune se crede în subconștientul ei, candidată la stăpânirea lumii. Unele o spun clar, altele o presupun numai. Dar pentru toate, destinul lor în granițele pe care le stăpânește, a devenit o obsesie iritantă. Toate vor „să se realizeze“, să fie ele înș le și să se impună altora pentru a răspunde spiritului unui timp plin de o nedefinitivă conștiință mesianică.

Această ideologie pretențioasă a avut un ecou sensibil și în România. Anumite reviste afișează un naționalism imperialist de viziune de grandoare și cu limbaj de profetie, cări fără să lămuirească prea multe lucruri au provocat confuzii inutile. Expresii ca „des'în de neam“, „eroism istoric“, „destin mesianic“ se pot întâlni în ziare și reviste cu oarecari pretenții. Titluri de articole ca „Sensul decebalic al destinului românesc“ sau „România ca subiect al istoriei“ au devenit curente la un moment dat. Au avut impresia că tineretul român a intrat într'o serioasă fază ideologică vorbind cu atâta gravitate despre subiecte atât de hegeliene. Ci-

fiind proza lor m'am convins însă cu totul de altceva și anume, că în dosul unor titluri și formule răsunătoare nu se ascundea nimic. Deasemenea discuția începută acum un an despre imperialismul românesc s'a soldat cu un rezultat foarte penibil din cauză că se discutau lucruri lipsite de realitate.

Naționalismul poate fi o religie a veacului nostru dar nu în sensul care i se atribue în anumite ideologii. A crede că misiunea unui popor este să domine pe celelalte, că singura lui etică sunt propriile lui interese fără respectul nici unei legi superioare, înseamnă a adopta o atitudine la care nu se poate replica nimic normal și civilizat. Naționalismul învăluit în această atmosferă de mit și profecție n'are un caracter pozitiv și realist prin care o doctrină se constituie într'o formulă politică valabilă. Naționalismul românesc privind necesitățile de viață ale unui popor care se organizează într'un puternic stat național este străin deocamdată de imperialismul unora cât și de mesianismul nebulos al altora. Există un sens autohton al ideii naționale care dăferă sensibil de aceste ideologii fără consistență realistă.

Bucur Țincu

BCU Cluj / Central University Library Cluj

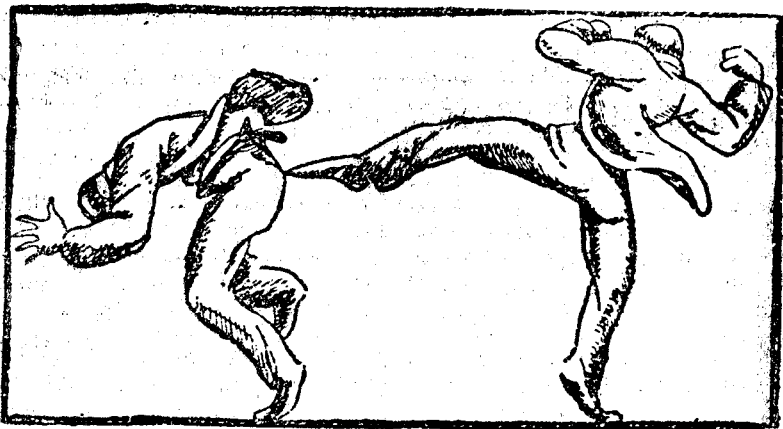
Imprimăvarare

Căzut-a greu o rază de lumină,
Și-a sângerat de mugu'i porumbarul
A tresărit un zumzet de albină,
Și-a lăcrămat, în crâng,mărgăritarul.

Un fir de iarbă crudă, sub povară
S'a 'ncovoiat, timid, de-atâta aur;
Râd bulgării de lut în primăvară
Cu zâmbete de floare pe coclaur.

Un pițigol, cu ciocul de smarald,
A pieulit un bob curat de rouă
Și răsvrătit, un melc, de-atâta cald,
Impunge'n vânt cu coarnele-amândouă...

Ion Molea

I n s e m n ă r i

FRONT FRANCEZ ANTIMARXIST. — După o experiență tristă, care mai continuă totuși sub noul guvern Blum, Franța începe să-și dea seama că merge spre sinucidere, acceptând comunismul pe teritoriul ei. Evenimentele externe au zguduit-o din somnolență și acum, pe ocolite, parcă ar vrea să încerce o refacere. Aritmetica parlamentară, cu doza ei special și farmaceutic, îi mai impune încă o prelungire a abdicării, dar se pare că din rărunchii istoriei ei uriașe, se smulg astăzi proorocii mântuirii și alte idei, zdravene, răsăr dintr-o splendidă tradiție națională și culturală, ca să mobilizeze simțirea franceză pe linia altui destin, decât acela adus de pe undeva din răsăritul dramatic al bolșevismului.

O telegramă a agenției „Rador” ne aduce la cunoștință că d. Doriot a fost însărcinat de partidul său să trateze încheierea unui front antimarxist. Inițiativa, în împrejurările de astăzi, are nenumărate șanse de reușită. Europa întreagă

se organizează pe baze anticomuniste și statele devin totalitare. În vâlmășagul acesta cumplit, doar Franța mai rămăsese deoparte, să se macine într-o penibilă și dezolantă miopie politică. Și d'n această pricină a pierdut atâtea trenuri...

Mișcarea antisemită și antimarxistă se încheagă și în Franța, greu dar sigur, iar în ziua când ea va stârni rășbunarea cea mare, cine i-ar mai putea sta în drum?

**D. LUCIAN BLAGA, PLENIPO-
TENȚIAR.** — D. Lucian Blaga a fost numit ministru al României la Lisabona. Noul plenipotențiar al nostru în Portugalia lui Salazar a fost totdeauna un răsfățat al atenției românești. Calitățile sale intelectuale, robustețea scrisului său, ca și originalitatea de gândire pe care a iscălit-o cu atâta eleganță discreție, i-au creiat un prestigiu foarte rar întâlnit în lumea tineretului cult.

Ministrul României la Lisabona nu face parte din acea generație de diplomați triști și stârși, cari găsesc în expatriere un fel de a-și satisface un orgoliu imposibil de realizat aici. Descendenți din familii mari și învinsе, oameni supărați oarecum pe istorie, iată un aspect al diplomației noastre. Așa se explică, mai ales, întâmplarea că până acum n'am avut, decât parțial, o diplomație activă și autentic reprezentativă. D. Lucian Blaga e rupt din sbuciumul românesc, exemplar sintetic aproape al rasei noastre, al stilului nostru, un emisar eminent al satului nostru, ridicat pe culmile culturii și priceperii.

Acolo în balconul care se deschide peste Atlantic, d. Lucian Blaga duce cu sine mândria de-acasă, vigoarea sufletească a unui neam și certificatul etnic al celei mai depline înțelegeri a misiunii sale. Un neamenea plenipotențiar poate reprezenta integral țara, cu egoismul, curătenia și idealurile ei.

ELEVII ȘI SPORTUL. — Tot felul de exegezi ai vieții și de moralități ai tineretului, s'au ridicat cu asămănare împotriva sportului, decretându-l cult al barbariei. În lăgătură cu acest capitol s'au duelt multe plai vase și tot felul de polemici aprinse au văzut lumina zilei, că să rezolve o problemă care există în discuție din antichitate și până astăzi.

Fără să atribuim sportului virtuți exagerate pe care nu le poate avea, este bine totuși să nu sărim peste cal. Sportul e îngăduit, permis, e necesar și trebuie să fie obli-gator chiar. Condițiile de viață în societatea actuală duc la o degenerare progresivă a rasei. Orașul, cu lipsa lui de spațiu, de aer și de soare, ucide în fiecare zi vigoarea fizică a tineretului, impunându-i un trai fără orizont și fără lumină.

În altă ordine de idei, este bine să ne dăm seama că viața modernă e o permanentă și irezistibilă ispită, cu toate chemările păcatului, strigate, șoptite discret la fiecare felinar și la toate ungherele de întunec.

Sportul întretine sănătatea fizică și sustrage tineretul dela preocupări de altă natură, despre care o elementară discreție ne oprește să vorbim mai mult. Dar mai este încă și altceva. În sport se formează spiritul de echipă, solidaritatea luptei spre un ideal care se poate schimba cu vârsta și o altă educație colectivă se naște din aceste întâlniri și ambiții. Elevii să fie așa dar îndemnați să facă sport.

WILSON POATE SA FIE MULTUMIT. — Toată lumea a așteptat cu mare nerăbdare discursul lui Mussolini, prin care trebuia să se fixeze atitudinea Italiei față de evenimentele din Austria. Șeful poporului italian a vorbit cu aceeași brutală sinceritate, cu aceeași cruzime cutezanță, care-i sunt caracteristice.

După un sumar istoric al dramei libere și artificiale a statului austriac, Mussolini a spus: „Interesul Italiei pentru independența Austriei federale există, dar el se întemeiează pe ideea că austriacii voiau o astfel de independență, cel puțin în majoritatea lor. Dar, ceace se întâmplă zilele acestea pe pământul austriac arată că profundă aspirație a poporului era în favoarea anchlussului. Partizanii supraviețuitori ai machiavelismului pe care-l respingem, li se poate face observația că atunci când un eveniment este fatal este mai bine ca el să se facă cu tine decât împotriva ta. În adevăr, ceace s'a îndeplinit în Austria este o revoluție națională, iar noi italieni suntem cei mai îndreptățiți spre a o înțelege, în exigențele sale istorice

precum și în metodele sale care par grăbite cum s'a întâmplat totdeauna în toate revoluțiile".

Așa dar răintoarcera Austriei în marea familie germană este un act care isvorăște din dreptul de autodeterminare a popoarelor. Oricât s'ar părea de ironică sublinierea aceasta, noi putem spune că omul cel mai mulțumit din lume, dacă ar mai trăi, ar trebui să fie Wilson..

ISRAEL LA RASPANTIE. —

Frenet. ca bucurie iudaică, prilejuită aici de unele schimbări neașteptate, a fost cumplit răsplătită de întâmplările de peste hotare. Satisfacția, pentru cine a știut să despică semnificația evenimentului, se înățișa mai ales ca un spasmu de muribund în luptă cu legea naturală. Nimic nu justifică aceste sinistre rânjete de mulțumire ale unei rase de iremediabili aventurieri. Regimul celor 44 zile se manifestase ca un teribil avertisment. Iar în clipa când se vestea sfârșitul său prematur, Israel a putut să se așeze bucuros la prasniciul biruinței sale, aparente numai, după cum se vede, pentruca acum să stea din nou, cu toți pericunii în dezordine, în fața dramaicului său destin.

În inima Europei, care nu se lasă ucisă de conspiratorii hrubelor judeo-masonice, s'a așezat, cu greutatea sa copleșitoare, bolovanul de 89 milioane de locuitori, al celui mai feroce antisemitism. O altă citadelă a lui Israel cade și pe ruine se ridică mureșia germană a răsbunării anti-judaice. Pe dinaintea ochilor noștri se plimbă nesfârșitele telegrame care vesteau intrarea lui Hitler în Viena trecutului imperial. Cuprinși de disperare jidanii dau năvală spre punctele de frontieră. Dar una după alta: Cehoslovacia, Ungaria, Jugoslavia, România, au închis grani-

tele. Israel se sbate în chingile propriei sale tragedii.

Victorii trecătoare, puteau simții ge surâsur, de aroganță și icnell de mândrie de pe buzele unui popor de pradă. Soarta a vrut însă altfel. După câteva ceasuri sardana-palice, Israel primește acum măciuca definitivă. Mai de vreme decât se bănuia problema iudaică începe să se rezolve, de data aceasta fără puțința de revenire.

DECESUL PARTIDULUI CONSERVATOR. —

Ne aflăm acum la catafalcul partidului conservator. Printr'o proclamație energică și sumară, d. Grigore Filipescu a dizolvat gruparea sa, mulțumind prietenilor cari l-au învăluit în căldura iubirii lor. Momentul e impresionant. O clipă de tăcere așadar, lângă scările dricului.

D. Grigore Filipescu a motivat acest gest, la gaze:ă, printr'o scrisoare cu text pe tici coloane: „Continentul nostru se află pe pragul unor noi zdruncinări. Pericolul se apropie cu iuteala fulgerului de țara noastră. Putem deci suspenda activitatea politică a partidului nostru, cu fruntea sus... Rânduri duioase, pe cari oricine le poate gusta cu plăcere.

Dar nu rai era nevoie de acest act aproape oficial. Partidul conservator era mort de mult. Nu-și avea nici o legitimație. O prelungire a unei caste de profitori și de căpcăuni politici! Un anacronism, o rămășiță inutilă și ridicolă. Fără rădăcini în sensibilitatea românească, fără program, fără o idee care să-l dinamizeze, partidul acesta nu mai era decât o tribună de afaceri pentru patronul de pe crește.

Nici linia morală a vechilor conservatori nu mai era respectată. D. Grigore Filipescu se servea, de partid pentru scopuri personale

politice și de alt fel. Iar cel mai deprimant moment din viața conservatoare, reamintim aici un episod. În alegerile din 1933 d. Grigore Filipescu a mers, la Camera, în cartel cu Mareșalul Averescu, pe care l-a trădat peste noapte, când a văzut că nu cucerise doi la sută din voturi, pentruca a doua zi să candideze la colegiile comunale, fără contracand dat în înțelegere cu guvernul liberal. După aceea d. Goe a căzut la pact cu țărăniștii și social-democrații. Priviți contradicția și admirați elasticitatea morală și ideologică a d-lui Grigore Filipescu.

Acum povestea s'a sfârșit. Vlad Tepeș e liber de orice obligații de club și se oferă, ca să salveze Continentul, închipuiți-vă!...

FRUMOASELE ZILE DELA ARANJUEZ. — Cineva dela „Dreptatea” lui Anșnit, se căsnește cu foarte penibile eforturi gramaticale, să pună în mișcare un inofensiv plaiyas polemic. Nu ne face nici o plăcere să mai stăm de vorbă cu câțiva imbecili iremedabili, cari behăie la gazetă, atât de urât. Ne oprim totuș asupra notiței idioate din „Dreptatea”, pentru a demasca trista complicitate judeo-țărăniștă.

Pe prima pagină a gazetei cu pricina s'au putut ceti zilele trecute aceste rânduri: „Se anunță apropiata revenire în țară a d-lui Octavian Goga. Vai și câte nu mai găsește din cele lăsate la plecare. Nici o svastică, pe niciăeri. Și cum mai fâlăiau pe prefecturi și primării. Nici-un lăncier. Și cum mai defilau și cum se pregăteau de atacuri, pentru 2 Martie! Frumoasele zile dela Aranjuez s'au dus”... „Regimul de ocupatie al celor 44 zile”, cum scrie individul de-acolo, a fost, oricum, o mândrie a neamului Svastică vestea sfârșitul dominației iudaice. „Dreptatea” e bucuroasă că această svastică nu se mai vede pe niciăeri.

„Dreptatea” salută căderea svasticii, desvâlindu-și oculta ei înțelegere cu Israel. Dar frumoasele zile dela Aranjuez, pentru judaism, nu se vor mai întoarce niciodată. Țărănismul tăiat împrejur moare și el câte puțin în fiecare zi, ca toate șarlataniile de sezon.

IN PLIN MISTER. — Procesul dela Moscova s'a terminat. Cei mai mulți inculpați au fost condamnați la moarte și executați. Câțiva au scăpat cu viață, ca răsplată pentru monstruoșitatea delatțiunii lor. Prea mult nu ne mai interesează chipul tragic în care se lichidează o uriașe experiență. Doar semnificația acestui sfârșit e deosebită. Să nu insistăm însă.

În legătură cu procesul dela Moscova, găsim într'un ziar francez următoarele senzaționale rânduri: „Nu Rakowsky și nici colegii săi depe banca acuzării, au făcut depozitiile cunoscute, în fața tribunalului, ci actori din Cecka, copii travestite și machiate, însărcinate să joace acest rol înaintea ziaristilor și diplomaților admiși la debateri. Asta explică liniștea acuzaților, cinismul lor, hotărîrea lor rece de a mărturisi totul și chiar mai mult, ca și când n'ar fi în joc soarta lor. Pentru a ne convinge de autenticitatea acuzaților, propun să fie trimis în Franța sau în Anglia presupusul Rakowsky, fostul ambasador al Sovietelor la Paris și la Londra, ca să fie pus în prezența numeroaselor cunoștințe pe care și le-a făcut în aceste țări. Și sunt sigur dinainte că nici-unul din vechii săi amici nu-l va recunoaște”.

Caracterul neobișnuit al acestor destăinuri depășește cea mai nădrăvană fantezie. Și totuș parcă exprimă adevărul. Revoluția se află în plin mister.

D. GOLIGER IN COMITET. — Dumineca trecută s'a ținut adunarea generală a „Uniunii ziaristilor profesioniști”. Pentru lumea din afară, un fapt indiferent, cu siguranță, dar pentru noi o clipă rezumativă a unui an de activitate, iată ce poate să fie o asemenea întâlnire de breaslă.

Când se cunoaște forța mișcării antisemite din țară și se presupune că eliminarea jidovilor din presă nu va mai întârzia prea mult, ceea ce s'a petrecut la adunarea „Uniunii ziaristilor profesioniști”, este pentru oricine o absurdă surpriză. In comitetul „Uniunii” a reușit să se strecoare, prin vot firește, jidanul Goliger — George Silviu, închipuiți-vă! — care astfel, se însărcinează, prin trista inconștiență a unor confrăți imbecili, să palmuiască toate sentimentele mândriei românești.

Precedentul creiat de „Sindicatul Ziaristilor” n'a fost ținut în seamă. „Uniunea” a permis evreilor să ia parte la discuție și la vot, acceptând chiar conducerea unui jidan. Ne miră, desigur, absența reacțiuni, dar mai ales ne isbește îndrăzneala veneticului, care a avut impertinența de a-și depune o candidatură ofensătoare. Evreii sunt în seria provocărilor.

LUPTA CULTURALA IN SA-CUIME — In timpul din urmă s'au ridicat tot mai multe glasuri pentru readucerea la matca românească, a elementelor noastre desnaționalizate din săcuime.

Lupta pe toate căile trebuie începută cât mai curând. Căci iată ce scrie un localnic, care vede cu durere ce se petrece în săcuime:

„Ceia ce se întâmplă cu acest ținut secuiesc sau secuizat. — cum vreti să-i spuneti — și care cuprinde trei din cele mai pitorești

județe ale țării, este un fenomen trist și îngrijorător.

Ținutul e bântuit de o secetă culturală care amenință viața, cea românească în deosebi, în chiar izvoarele ei.

Nici o inițiativă pe care s'o puttem prețui, nici un îndemn, nici o hotărâre eroică de a eși din bârlogul preocupărilor egoiste, pentruca, determinând și alte elanuri, să se poată realiza într'un efort comun, o vrednică operă de afirmare românească.

O sahară imensă, în care nu înflorește nici un gând luminos și nu rodește nici o idee.

Teatru românesc, conferințe, concerte sunt lucruri față de care ne situăm în acelaș raport ca și bravij locuitori ai regiunilor polare.

Lipsiți complect de orice solidaritate, intelectualii români din „Secuime” par a nu simți lipsa bunurilor culturale, preferând o izolare absolută într'un cerc redus de preocupări, evident străine, de tot ceea ce poate fi fapt cultural.

Nu voiu mărturisii aici gânduri și impresii, care s'ar putea întâmpla să doară, prin caracterul de reproș față de persoane și fapte determinate.

Deși pedagogia aceasta a exemplului bine și potrivit ales, ar fi cea mai nimerită cale pentru a sublinia constatările noastre.

Reromânizarea orașelor — subiect atât de frecvent întâlnit în coloanele gazetelor — nu se va putea realiza niciodată efectiv, atât timp cât elitele noastre românești vor fi absente din câmpul culturii.

Căci nu se românizează un oraș, numai cu ajutorul circulărilor ministeriale și nici cu apostolatul la tarabă.

Am lăsat pentru maghiari impresia că suntem o societate pripită, fără legături sufletești și fără tradiții, cu locurile acestea, pe care

numai în clipe solemne le-am decretat patriotic ale noastre.

În loc de a se fi strâns toate energiile alese laolaltă pentru afirmarea demnă și curajoasă, a unui vrednic ideal de viață românească.

N'am înțeles adevărul elementar, că cecace se așteaptă de la noi, nu este nici absentismul unora, nici patriotismul industrial al celorlalți, ci, o serioasă muncă de afirmare culturală care să netezească drumul pentru biruința sigură de mâine".

LA PATUL LEHUZELOR. —

Ministerul Sănătății a luat o decizie eroică și tardivă: protecția copilului. În acest scop se vor crea maternități speciale la orașe, iar la țară, câteva divizii de moașe tinere și instruite, vor veghea la capătăiul lehzelor, ca să taie buri-cul nouilor născuți.

Măsura se cuvine să fie salutată cu încredere. Alte state, mai prevăzătoare, cheltuiesc în prezent sume colosale de bani pentru proiecția copilului și a lehzelor și c'ne cunoaște organizațiile de acest fel din Italia și Germania își dă seama de importanța acestui capitol din viața unei națiuni.

Pe masa noastră de scris stă deschis acuma ultimul Buletin demografic al României, cu darea de seamă pe luna Octombrie, 1937. „Principalele concluziuni, scrie d.

Sabin Manuilă, ale mișcării demografice a României pe luna Octombrie, sunt următoarele: Scăderea natalității generale, datorită reducerii numărului nașterilor în mediul rural. Mortalitatea generală foarte ridicată nu numai că nu arată tendințe de scădere continuă și în aceeași proporție cu scăderea natalității, dar adeseori arată o creștere destul de însemnată față de cifrele aceleiași luni din anii precedenți, atât la sate cât mai ales la orașe". Aceste rânduri, pentru cine știe să le citească, rezumă drama demografică a României. Pentru a se vedea proporțiile ei vom da câteva alte cifre comparative. În 1933 am avut la 1000 locuitori: 38.1 nașteri, 16.5 mortalitate generală, 13.9 mortalitate infantilă la 100 noui născuți, 21.8 la mie excedent natural. În 1934, la aceeași rubrici: 36.2; 20.6; 16.6; 13.6. În 1935: 32.1; 18.1; 17.6; 14. În 1936: 34.4; 18.4; 15.1; 16. În 1937: 32.9; 20.6; 18.2; 12.3.

Forța unui neam stă astăzi în numărul populației sale. Starea înfloritoare demografică din Germania, Italia și Japonia este o dovadă. Poporul nostru e prolific. Dacă condițiile grele de viață și deplorabila situație igienică și sanitară diminuează simțitor sporul populației.

Acest rău nu se poate remedia decât prin intervenția grabnică și energetică a Statului.

